

Apare în 1/13 și 15/27
a fie-cărei luni.

Proprietară, editoră și redactoră responsabilă:
George Curteanu.

ABONAMENTULŪ
Pe an 3 fl., pe 1/2 an 1 fl. 50 cr., pe 1/4 an 75 cr.
Pentru România și străinătate: Pe an 7 franci.
Prețul e a se solvi înainte.

Nr. 21.

Bistrița, 1/13 Novembre 1894.

Anulă IV.

Cu viața mea . . . .

*Cu viața mea uitată
Trecu pe undele dorerii
Ca 'ntr'o barcă legănată
Printre valurile mării.*

*Și alergu prin toiulă lumii,
Cum alergă dusu de vânturi
Printre șopotele spumii
Unu luntrașu în triste cânturi.*

*Și pe dorurile mele
Eu mă leagănă ca pe-o undă;
Și de plângu, mă plângu la stele
Său la apa cea profundă.*

*Dar la omeni nu m'oiu plânge
Nici odată, nici odată —
Totu nimicū nu potū ajunge
Cu viața mea uitată.*

Petrea dela Cluj.

Mântuitorul în timp de lipsă.

Nărățiune din timpurile lui Iosif II.

(După F. Weller.)

— Urmare. —

Privirea lui Niculae către peșitorii îi făcu lui Dani puțină speranță. Se părea, că ar vré se vorbescă, dar tăcu. Se întorse spre interiorul casei și strigă pre fica sa Măriuca.

— Niculae — țise bătrâna sa soție, — tu . . . .
Se opri însă, căci o privire serioasă a bătrânului o făcu să tacă.

Cu ochii ațintiți pre pământu, cu fața sficioasă apărū Măriuca pe pragulū ușei.

— Măriucă puiule! iată aici e Dani — vorbi bătrânulū — te cere de soție. Eu, dacă aș avé de vorbitū, aș țice, să nu mergi după elū. Decumva tu ai alte gânduri și decumva cređi, că vei fi fericită cu elū, atuncî îți voiū dá binecuvântarea.

Măriuca se aruncă în grumazulū tătâne-său și aruncându o privire spăimântată spre june țise: — Tătucă! eu sum a vóstră și rămănu la voi.

— Asta atăta însemnéză, că tu nu vrei, să vii după mine, — țise Dani, căutându uritu spre dēnsa.

— Nu-mi ești drag — țise fata.

— Ei! dar te iubescū, tu-mi ești dragă — țise Dani — și încă de multū. — Nu mă respinge, de vrei să trăesci domnesce. Dóră ți-oiū fi dragū, dacă vei vedé, că eu facū totū, ce potū ceti din ochii tei.

Măriuca clătina din capū și se strinse mai tare de grumazulū tatălui său.

— Măriucă — țise Dani cu buzele tremurānde — nu mă lāsă să mă dueu fără de a-mi fāgădui, că te măriț după mine. Nu-ți e destulă sērăcia, în care trăescū părinții tei? au nu-i fōmea óspele de tóte țilele în casa părinților tei? Și acum, dacă se vorū prescrie éră dārī, din ce veți plăti? Sē se ducă și cea din urmă părechie de cai din grajdū? Ți da, Măriucă și lipsa a încetată.

Măriuca aruncă o privire plină de îngrijire asupra feței tatălui său, care îi șopti: — Ți nu, porumbița mea, dóră nu vomă cumpără noi o viेतă bună cu jertfirea fericirei tale. — Măriuca se întorse acum spre Dani, care devenia totu mai iritată și Țise: — Nu Dani, nu potu fi muierea ta, du-te cu D-Țeu în calea ta.

— Nu potți, nu potți, Ți că nu vrei — murmură Dani.

— Nu vreau, dacă voesci se scii, a ta este sermana Susana.

— Lasă-o pre vrăjitoare . . . aceea-i numai pretestu. Altulu te îmbată cu apă rece, e Grigorașu, cersitoriu, elu te-a prinsu în lața — Țise Dani galbinu ca cera.

— Nu ocări pre tinérulu — Țise moșu Niculae — că decumva fata mea vrea a merge după elu, a lui va fi. Din câtu de seracú este, imi mai place elu în surtuculu vechiu cu bumbi de plumbu decátu în hainele tale galante. Du-te Dani, du-te în pace mai multu n'avemú de grăitu laolaltă.

Dani se sfirșia de mânie și voindú se se întorcă, dete cu ochii de bētrāna.

— Mamă Marie — Țise elu cătră ea — nu ești mai înțeleptă decátu acești doi? pune o vorbă bună pentru mine.

Bētrāna puse mâna preste ochi, se întorse în alta parte și Țise: sē ferescă D-Țeu, sē fiu eu de altă părere ca bărbatulú meu, cu care am tráitu în căsătorie patruȚeci de ani în pace, cum se cuvine unei femei de omenie. Du-te în pace Mikus Dani.

Dani făcu palma pumnú și rădicându pumnulu amenința spre Măriuca și părinții ei și Țise:

— Mănec-vē iadulu, că mē trāmiteți ca pre unú băiatu réu. Vai de voi! veți simți voi, ce însemneză a vātāmă pre Mikus Dani. Insémnă-ți-o bine, bētrānu nebunu. De astăȚi înainte îți sum dușmanu și cu totă familia ta ai sē suferi, că ai cutezatú a mē respinge.

Moșulu Niculae depărtă pre Măriuca dela sine. Cu ochi înflăcărati și pași siguri merse asupra lui Dani. Era ca și cum ar fi fostu unú uriașu din timpurile vechi față de o ființă amarită și storsă. Deși Niculae era bētrānu era totuși destulu de tare ca sē isprăvescă cu enervatulu Dani. Moșu Niculae îi puse mâna dréptă după capu, o împinsătură și pețitoriu nu se opri până la trāsură. — Culege-te fecioroiule, altecum vei simți, că pumnulu meu e chiar așa de tare, ca și atunci, când l'ai simțitu mai ántăiu. Dani se aruncă în căruță, luă frānele și corbaciulu dela servitoriu, atinse caii, câtu sburară pre colină la vale până în drumú. Aici opri caii, se întorse spre Niculae, care era înaintea casei cu femeia și cu fata, amenința spre ei Țicēndú: — Cu lacrāmile, care le voiu storce eu din ochii tei și a femeilorú tale, veți plăti voi acēsta. Érá tu fată — amenința cătră Măriuca, — n'ai sē veți pre drăguțulu téu. Elu e în Timișóra legatú cu lanțuri la mânuri și la picioare și mâne va jucă bota pre șeȚutulú lui. După aceea ilú ascéptă unú chitelú albu, și decumva vrei sē-lú mai sēruți du-te după elú

în Boemia séu în țera nemțescă, séu unde ilú va aruncă celú necuratú.

Incă unú zimbetu batjocoritoriu și Dani lovi caii și sburá. Măriuca îngalbini când auȚi, ce-i spuse pețitoriu despre drăguțu. — Tātucă, Țise ea, óre înțeles-am bine pre Dani, ce a Țisu despre Grigorașu, că adecă l'au prinsu și l'oru băgá în cātane?

— Incetu fātuța mea. Ce a Țisu prăpăditulu în mânie nu-i de creȚutu. Grigorașu nu-i beutorú, nu-i sfādalnicú, pentru ce dară sē-lú închidă? In cātane nu-lú potú băgá fiindú uniculu fiu a unei vēduve.

— Slabă mângăiere, Țise bētrāna Maria.

— Dar óre întrébă domniȚi dela Timișóra despre dreptú și lege? N'au luatú pre uniculu fiu a vēduvei Margoreșu și ce i-a folositú, că a mersú și s'a plānsu la generalú?

— Tată, Țise Măriuca, am o presimțire rea. Mi-se pare, că Mikus n'a mințitu. Trebuia ca până acum sē fie venitú Grigorașu.

— Da, așa sē întârȚie omulu, póte s'a înt. linitu cu vre-unú pretinu — observă bētrānulú.

— Nu tātucă, scii, că pre elu nu-lú împiedecă și nu-i în stare nemicú sē-lú împiedece se nu fie aici la óra pusă. Óra a trecutú de multu, trebuie că i s'a întēmplatú ceva.

— Mergeți înlāuntru, închideți ușile, eu mē ducú în cetate sē-lú cautú și veți vedé că ilú voiu aduce. Așa Țise bētrānulú cătră femei. Apoi intrară toți trei în odaia. Foculu pre vatră era stinsú, māncarea rece, nime nu mai cugeta la ea. Bētrāna aprinse o făclie și o puse în cleștele de pre vatră, bētrānulú aruncă cojoculu pre umérú, apucă bota cea ferecată, sārută femeia și fata, apoi plecá.

— Nu deschideți nimenui până vinú eu cu Grigorașu. Chemați unú cāne în casă. Acela vi-i scutu destulu, decumva Dani ar avé gustú sē mai viná odată.

Țicēndú acestea porni însoțitu de oftările binevoitore ale fetei și muierei sale. Femeile ilú petrecură până dispărú în întunereculú ce se apropia, érá dinsele se așeȚară pre banca dinaintea casei și strigară amēndoi cāniȚi, carú se așeȚară la picioarele fetei.

Liniste mare domnia giuru împregiurú. Numai câte o lātrătură de cāne dela casele vecine se mai auȚia, la care cāniȚi lorú raspundeau cu câte unú simplu morăitu.

Timpú îndelungatú au statú ambele femei înaintea ușii. Bētrāna se roga lui D-Țeu, érá Măriuca cu ochii scāldați în lacrimi cerca a strābate întunereculú noptii, ca se vadă nu cumva sosese iubitulú inimei sale. A trecutú órá după órá, era aprópe meȚulu noptii: deodată amēndoi cāniȚi își rădicară urechile, se scólă și lātrāndú pornescú pre colină în josú.

— Vinú — strigă Măriuca și cu inima clocotindă se ia după urma cānilorú. La pólele colinei se întâlnece cu bētrānulú.

— Numai singurú — Țise ea și se reȚimă prepeptulu bētrānului.

— Numai singur — răspuse bătrânul întristat. Dani n'a mințit, Grigorașu e prinsu. Ambii meraseră în odaiă, bătrânul aruncă cojocul și bota, și ostenit fiindu se aședă pe bancă. Bătrâna îi aduse îndată una păharu de vinarsu mestecat cu apă ca se-și recorăscă gâtulejulu însătă.

Măriuca se puse în genunchi înaintea lui, se uită lungu în ochii-i posomorți și dupăce bătrânul s'a restaurat ilu întrebă: — Tătucă ce s'a întemplat? Cu ce învinuesc pre Grigorașu?

Bătrânul își sterse mai întâiu cu mâneca sudorile de pre obrazu și după aceea răspuse întristat: — Măriucă puiulu meu! noi trăim în o țără uitată de D-đeu și de împăratulu, în o țără, în care dreptulu și dreptatea pentru celu seracă a devenit de risu.

— Ce s'a întemplat tătucă? — întrebă érašii fata.

— Ce s'a întemplat mă întreb — đise bătrânul amarit și mișcându-și pumnulu. Grigorașu pentru vițelulu nostru celu frumosu a căpătat unu cumpărătoriu, când veni servitorulu unui consiliariu de ai nostri — bată-i mânia lui D-đeu — se amestecă în tégă și đise, că vițelulu trebuie domnului său.

Celu de întâiu cumpărătoriu s'a retrasu. Inse fiindu că servitorulu consiliariului ambiă numai jumătate din cea ce ceru Grigorașu, acesta đise: — din tégă n'are să fie nemica. Servitorulu observă la asta: — Are să-ți pară rău. Din minutulu acela nu se depărta de lângă Grigorașu.

Când venia unu cumpărătoriu, đicea că vițelulu trebuie domnului său și cumpărătoriu se depărta. Têrgulu s'a sfârșitu și Grigorașu sciindū ce lipsă mare avemu de bani, ca să plătimu darea restantă, s'a vedutu silitu a vinde vițelulu servitorului. Acesta însă ceru să-i lase unu florenu pentru ostenelă. Grigorașu nu se învoi, ci voia să-și ié vițelulu. Mișelulu strigă în gură mare, că vițelulu e alui și începă a lovi pe Grigorașu. Acesta-i plăti lovitură cu altele.

Se amestecă și alți țeranî, cari pășiseră asemenea și servitorulu a căpătat o bătae cum s'a cuvenit. Dar blăstematulu strigă și în urma larmei veniră și alți servitorî de a asupritoriloru nostri. Ceialalți țeranî fugiră, érá blăstemați se apucară de Grigorașu ca de celu vinovat — cum điceau ei — l'au prinsu, l'au închisă și l'au pusă în feră ca și cum ar fi omorît. Unu țeranu, care a fostu martoru la tôte, mi-a spusă, că a venit acolo și domnulu consiliaru și s'a jurat, că nu se va lăsă până ilu va băgă în cătane. Acum voiniculu fecioru șede în închisore, vițelulu și banii s'au dusu, mâne vine esecutorulu și n'avemă cu ce să-lu îndestulim. Ne voru luă și acestu din urmă calu din grajd.

Đicendū aceste vorbe sermanulu bătrânul își puse mânilé preste fața încrețită de necasă, ca să-și ascundă lacrimile, ce-i curgeau din ochi. Bătrâna și fata asemenea plângeau pentru nefericirea, ce i-a ajunsă.

De cătră drumu se auzi durăitul unei trăsuri. În momentulu urmatoru apără în ușa deschisă Dani și cu o voce resunătoare strigă: — Norocū pre mâne, tată Niculae! Acum se se deschidă punga cu bani. Norocū Măriucă! Acum îi croescu chitelu albu lui Grigorașu. Norocū mamă Marie! Ai trăit cu Niculae în curte timpū de 40 de ani, poți luă bota de cerșitoriu și să te gătesci de cale.

Bătrânulu aprinsu de mânie apucă ciocanulu și porni spre Dani. Acesta însă o apucă la fugă arătându bătrânulu unu zimbetu desprețitoriu, dar ciocanulu bătrânulu sburându ca săgéta ilu ajunsă pe batjocoritoriu Dani și-i prefăcu zimbetulu în ună strigăt de durere.

Trăsura se depărta. Bătrânulu palidu se răđimă de ușorî ușii. Cumcă l'a nimeritū, era securu, avea decî motivu a fi îngrijat. Bătrâna și fata eșiră afară și-lu aflară în astă stare de nelinise. — Dar ce ai făcutu bătrânule? — đise bătrâna oftându. Bătrânulu le împinse pre amândoue. — Mergeți și vă odichniți — le đise — asta-i lucrulu meu.

Ele meraseră și se culcară, bătrânulu însă se puse pre o bancă înaintea vetrii și se uită, cum se stinge flacăra din cuptoru. Stetea pe gânduri. — Decumva Dani e nimeritū, atunci mă voru prinde și pre mine și m'orū aruncă în prinsore. Blăstematulu are bani și e prietinu cu domni delă Timișora. Eu nu am pre nime, care să-mi întindă mâna de ajutoru. Se fugă? Nu! Atunci își voru resbună asupra femeii și copilei mele. Voiu rămâne să vedu până când lasă îndelungu răbdătoriu D-đeu pre blăstemați să-și porțe meseria.

Se făcu điuă. Bătrânulu nu închisese ochii tótă noptea. Se sculă, inhămă calulu, îmbrățișă muerea și fata și se gătă să mērgă la lucru la câmpu. Astăđi nu-i đî de robotă, đise cătră femeii, voiu lucră în pământulu nostru. De se va întemplă ceva și veți avé lipsă de mine chemați-mé.

Bătrânulu s'a dusă la câmpu, muierile s'au ocupat cu lucru de casă. Pre drumulu țării era multă viță. Țeranii delă curțile vecine și din satele din juru mergeau parte la tégă, parte la prejură. Măriuca eșindū pe unu momentu înaintea ușii, vedu pre Dani peșitoriu mergendū spre cetate. Acum nu mai mâna elu caii. Fața lui era palidă și risulu seu sarcastic ilu făcea cu multu mai urit. Ea se întorse apoi în casă, dar chipulu lui celu urit nu-i eșia din minte. Bătrâna mânase unica vacă, ce le mai remase, la pășiune pre unu ritu în dreptulu curții și se puse se ședă pre o pētră, ca să o păzescă.

Măriuca era singură în casă. O femeie bătrână sfirticată, négră la față, după colóre și îmbrăcăminte o țigană, umbla tupilată pre lângă casă. Aflându, că Măriuca e acasă și e singură, se apropiă de ușa odăiei și đise: Măriucă sufletulu meu, vrei se mă asculti să-ți spunu o scire îmbucurătoare? Măriuca eși în pragu și cunoscendū țigancă, încă de prin vremile cele bune, o întrebă:

— Ce vrei mamă? Ce scire bună poți se-mi aduci?

— Hm — răspuse țigănea murmurându. Ore sufleteta mea! n'ai unu drăguțu, dela care aștepti cu doru o veste bună?

— Grigorașu sêraculă — țise fata încordată — sermanulă Grigorașu, ce șcîi tu despre elu?

— Măriuca drăguță! cunosei pre Gogo alu meu?... Blêstămați din cetatea l'au prinsu pre drăguțulu inimei mele și pentru ce? Ei l'au învinuitu pe nedreptulu, că ar fi furatū unu calū, măcarū că elu numai l'a ținutū de frêu. L'au băgatū pre puilū mamii într'o gaură închisă cu gratii de feră, unde e laolaltă . . . . hi, hi, însă feciorulă meu nu-i făcutū pentru fêră și temniță. Elu a avutū pile la sine, cari taie și celū mai vechiū oțelū și dupăce a înoptatū a tăiatū gratiile și ferele și s'a mântuitū pre sine și pre Grigorașu.

— Așa dară Grigorașu e liberū? — strigă Măriuca cu bucurie.

— Pst — țise haranca uitându-se în giurū, ca și cum s'ar uită cu frică. Bine că nu-i nime din întemplantare aici, care ar putē ațu, lucrurile acestea nu se buciună în lume. Grigorașu e liberū, însă acum trebuie precauțiune, nu cumva se-lă prindă êrăși.

— Unde-i Grigorașu? — întrebă Măriuca cu vóce tremurândă.

— E bine aședatū, păpușița mea. Tu cunosei căsuța, care e aședată colo unde părêulū taie drumulū.

— Acolo? — țise Măriuca cu unū tonū întinsū și o umbră sburā preste fața ei.

— Și apoi casa bêtânului Gaborū nu e palatū și Gaborū nu-i sfântū. Inșe feciorii suntū de bună sêmă acolo. Nu i-am pututū aduce în coliba mea, pentru că la mine vorū căutā de sigurū pre Golo.

— Și Grigorașu te-a mánatū la mine?

— D'apoi cine altulū? — și încă cum m'a rugatū. Ar vrē a vorbi cu tine și a-ți spune ceva interesantū despre Dani. Acêsta trebuie sē o șcîi astățu încă, de sêră e prea târđiu.

Măriuca sē pãrea că se îndoiesce despre spusele țigăncei. — Vêdu acum, că trebuie sē-ți dau ceva semnū, ca sē cređi că elu m'a trimisū. Veđi aici inelulū de argintū. Pre acesta dorā ilū vei cunósce.

Măriuca luā inelulū, privi la elū și se convinse cumcā e acela, pre care l'a fostū dărunitū cu ceva mai înainte drăguțului ei.

— Acum credū, cumcā vorbele țigăncei potū sē fie adevêrate.

— Mergī înainte — țise cătră țigancă — și eu voiū veni după tine.

— Nu veni îndatā, sufletulū meu, pentru-că vêđându-ne ómenii laolaltă se póte întemplantā sē afe, că de ce mergemū noi la bêtânulū Gaborū. Eu mē ducū înainte și cam preste o jumêtate de óră plêcă și tu. Sē trãsesi cu sãnêtate sufletulū meu, mē ducū se spunū drăguțului tēu, că tu vii. Țigăncea se depãrtă îngrabă. Merse pre drumū până la podișorulū de preste părêulū

din apropiere. Dela podișorū o luā prelângă părēu însusū spre o căsuță, cam de 100—150 de pași de departe de drumulū țerii. Căsuța era de cărămidr, avea numai în frontū o ușă și o feréstă. Feréstă se închidea cu unū oblonū, care acum era deschisū. Ușa era de lemnū tare, ferecată cu pente de ferū, ca și când ar fi fostū acolo cine scie ce comori. Intocmirea din lontru corespundea esteriorului ei. Odaia era murdară și uriciósă. În dēnsa era o vatră, pre care se afla o grămadă de cenușă fumegândă, o bancă, care se clătina în tóte părțile, și o masă cioplită din lemnū. În unū colțū alū odăiei era o corfă murdară de paie, în altulū o ladă mánecată de cari.

Intrândū țigăncea în casă se redică de pre unū așternutū de paie unū omū bêtânū îmbrăcatū în haine sfirticate, cu o căutătură selbatică, gârbovū de unū piciorū așa de tare, cătū nici merge, nici sta nu putē fără de cãrjă. Altecum era omū cunoscutū trăindū din cerșitū și după cum țiceau unii și din furatū. Gaborū arătā spre ladă, de după care în același momentū eși unū omū îmbrăcatū în vestminte cetățenesci. Era administratorulū de dare, Hutterer, bãrbatū de 40—50 de anī. Avea față de Taurū*) și picióre ca de capră. Micū de statură, cu burta mare, capulū cufundatū între umere, zimbia tot-déuna. Imbrăcăminteā era elegantă. Dintre apăsătorii țerei Hutterer era celū mai înfricoșatū, dar și celū mai urgisitū. Precând ceialaltii se îndestuliau a fura dela țeranii bani și averi, pre atunci Hutterer umbla sē rãpescă onórea femeilorū și fetelorū folosindu-se de necasulū și strimtóreā familielorū, și multe au căđutū jertfă, ca sē dobêndescă milă pentru ai sēi, o milă, care atăta a ținutū până când dēnsului i-a plăcutū jertfa, care i-a mánat-o lipsa și nevóia în brață. Țigăncea se apropiā cu sfêlă de strajniculū Hutterer și țise: vine, Măria ta. Inelulū, care ai lãsata sē-lū iē dela Grigorașu a făcutū bună slujbă. Hutterer făcū cu capulū unū semnū grațiosū, ca și cum și-ar fi esprimatū mulțămītă pentru ostenêlă. — Sum curiosū — țise Hutterer scuturândū pulbereā de pre haine dacā e așa de frumósă cum a bodogoritū Mikus.

Dóue decī de mile în giurū nu este o copilă așa frumósă. Mikus se pricepe la de acestea, — țise țigăncea. Du-te la loculū tēu, ca sē nu fiu conturbatū până voiū vorbi cu fata, porunci Hutterer țigăncei: țigăncea se puse în ușă. — O vêdī venindū, Măria ta, dar dă-te puținū în laturī ca sē nu observe, că altulū o așteptă și nu Grigorașu. Hutterer se retrase în colțulū celū mai întunecatū alū odăiei, Gaborū se întinse pre pãmêntū înainteā uși, țigăncea eși înainteā fetei. — Grigorașu suspinā după tine cum suspinā omulū, care trage de mórte, după preotū. Vină, vină.

Țigăncea duse fata la ușă, o lãsă sē între în casă, închise ușa după ea și o încuiā din afară cu unū cârligū.

*) Taurū a fostū unū đeu la Romani, care între altele umblă prin casele ómenilorū.

Măriuca strigă înspăimântată, când vedu, că ușa s'a închisă îndărăptul ei și dânsa a cădută în cursă. Ea trase ușa, însă acêsta nu se clătină, merse apoi spre ferestă. Atunci eși înaintea ei Hutterer, pre care fiindu cam întunerecū în casă nu-lu veduse. — Ho! tu strigoe — dîse elu privindu cu o căutătură lacomă la trăsurile fru-

mose și forma atrăgătoare a feței — nu striga ca și cum te-ar fi prinsu cineva de grumazl. Măriuca se trase îndărăptu. Ea gândise, că cursa în care a cădută, i-a întins-o Dani, și acum înaintea ei stetea altă omu, pre care ea nu-lu mai veduse.

(Va urmă.)

Șlepulă ruptă.

Pe strada principală a unui orașu din Ungaria de medă-și treceau doi noucăsătorii îmbrăcați cu o deosebită eleganță.

Bărbatul era celū mai bogatū negustorū din acelu orașu — așa îi era vestea — femeia scia a arătā bogăția bărbatului ei; șlepulū lungū alū vestmētului pomposu mătura de-alungulū pulverea de pe stradă.

Intr'acea unū tinērū oficerū eși cu mare grabă din locuința sa și ținu dreptu la căsarmă. — Din ferestra casei din față salutându-lū unū capū frumosu de copilă elū resalută și răpitu de farmeculū ei își ținu privirea ațintită la ea, dar în acelu momentū pafu! cu unū pîntenū sfirtică vestmētulū de mētasă a negustoresei.

— De mi! de ori ertare, d-nă! — strigā spăriatū tinērulū. Regretū, că Vi s'a pricinuitū, atāta pagubă, sperū, că se pōte reparā cu modalitate ușorā.

— Ba, nu d-le! — strigā dama măniosă. — Șlepulū e stricatū, vestmētulū nu se mai pōte purtā.

— D-ta trebuie sē reparezl paguba — adaugā bărbatulū.

— Sum gata — întări oficerulū de cavalerie. — Êtā aci-mi este adresa, — și-și scōse portmoneulū de bilete. Negustorulū însă respinse biletulū întinsū și dîse măniosū. — Intāiu plătiți, pân'atunci nu Vē lāsămū.

— Dar mē rogū serviciulū mē chiamă. De ajungū târziu, mē ajunge asprā pedepsă. — Cātū face paguba?

— Vestmētulū e nou, — dîse dama seriosă — acum e întāia-datā pe mine și așa prețulū întregū. 400 fl. trebuie se pretindū.

— 400 fl.! — strigā îngrozitū oficerulū. — Intrēga mea platā de unū anū nu face cu multū mai multū.

Mulțimea curiosă deja-i luase în jurū, pândindū totū cuvētulū din convorbirea lorū.

— Așa trebuie sē Vē rogū sē veniți cu noi la poliție, dîse dama.

— Dar D-vōstră mē aduceți în perplexitatea cea mai neplăcută! — dîse oficerulū nenorocitū.

Mai urmā schimbū de vorbe, dar părechia căsătorită rēmase ne'nduplecată, — și amenințau, că ilū voru reținē pe oficerū prin unū polițaiū, ce chiar grăbia înainte; așa că oficerulū nostru în sfirșitū fū nevoitū sē le urmeze la poliție.

Căpitanulū de poliție ascultā în câteva minute ambele părți și dîse scurtū și hotăritū, că oficerulū trebuie sē plătescā.

— A plăti numai decātu, imi este cu neputință, — dîse oficerulū, — apoi ore nu e prea mare prețulū?

— Fie-care după placū își pōte prețui proprietatea sa, dîse căpitanulū de poliție; de altcum și eu sfătuescū pe partea acusatōre, sē fie mai binevoitōre și sē nu Vē nefericescā d-le oficerū.

Unū murmurū de complăcere se auđi prin rēndurile ascultătorilorū, cari năvăliserā în sală.

— Negustorulū pânā la unū timpū vorbi cu soția sa încetinelū — se vedū aplecatu spre îngăduință, dar soția respinse înduplecarea cu o clătinătură aspră de capū.

— Lasă numai se hotărăscā poliția! — strigā în fine femeia furiosă. — Mē rogū, d-le căpitanū, faceți mai departe ordinile!

— Pe minutū! — strigā unū glasū profundū, — și unū domnū bătrānū, pe peptū cu numēroase decorați, pași înaintea mesei căpitanului de poliție. Eu sum M. generalū pensionatū, — d-le oficerū, aplecatū ai fi sē primescī dela mine unū împrumutū de 400 fl.?

— Cum ași putē îndrāsni, exelenție! — suspinā tinērulū, căci în viața mea întregā se pōte sē nu potū adunā atâți bani laolaltă.

— Peste puținū timpū imi vei putē întorce, — raționā generalulū și îi șopti în urechiā câteva cuvinte.

Fața acusatului sē înseninā repede.

— Primescū împrumutulū! — dîse dāndū bancnotele, primite dela bătrānū, damei.

Acēsta întindēndū bărbatului ei brațulū voi se părăsescā sala oficială.

— Numai puținū încă! — dîse oficerulū. Vē rogū d-le căpitanū de poliție, ajutoră-mē acum sē ajungū și eu la proprietatea mea.

— Cum? întrebā căpitanulū de poliție.

— Vestmētulū acela acum este alū meu! l'am plătitū.

— Incă ađi ilū voi trimite la locuința d-tale! — dîse dama cu superbie — dupăce vedū, că atātū de multū își jace la inimă acēstā zdrēnță.

— Nu așa d-nă; acum și eu sum în dreptū a pretinde ca sē se sfirșescā cauza numai decātu. Fii atātū de bună ca imediatū sē-mi dai proprietatea mea? Eu trebuie se mē grăbescū!

Cu greu putū ași stăpāni mulțimea ascultătoare risulū homericū, care erupse la acestea cuvinte.

— Numai nu potū lepădā vestmētulū meu aici în

sala de oficiu! — strigă femeia negustorului aprinsă de rușine și mânie. —

— Oh, acela e vestmântul meu! — replică cu sânge rece oficerul.

Negustorul în mare confuzie de repețite ori îl asigură pe oficer, că numai decătă i va trimite vestmântul, căci în urmă numai o glumă ne nimerită pôte fi, a-i solicită soția să se desbrace aici la poliție.

— Eu nu glumesc de loc — întări oficerul — și rog pe d-lă căpitanu de poliție, că acum și din partea mea să facă pașii necesari.

— Cererea e justă — dișe căpitanul în modu sêcu; — d-lă oficeru pôte pretinde estradarea grabnică a proprietății sale. D-vostră nu voiți a face acêsta?

— Firesce — ripostă femeia; în veci și sub nici o condițiune nu-mi depunū vestmântul.

Căpitanul făcu sêmnu unui polițaiu și acesta cu pași siguri și măsurați se apropiă de femeie. Vioșia publicului ajunse la celă mai mare gradă.

— Stăi! — strigă negustorul. — Voiu rescumpără vestmântul acela. — Aci suntū cei 400 fl.!

— Atăta nu-i destulū, — răspunse oficerul de cavalerie, respingându bancnotele ce i se întinseră. — Fie-

care își pôte prețui proprietatea sa după placū. Vestmântul îmi căștigă mie fără indoială închisore, pentru absentare dela serviciu, d'apoi cheltuielile de procesū! Eu pretindu 800 fl.

Ascultători rîdeau cu sgomota, căpitanul demândă tăcere și opină, că prețulū e cam urecatū, partea contrară însă nu e dătore a primī. Dama pôte abdice de rescumpărare și pôte lăsă acolo vestmântul de mêtasă.

— 800 fl.! acêsta e obrăznicie! — strigă dama furiosă.

— Nici decătă, — replică cu complesanță oficerul: — de altcum eu nu voiescū a trage folosū din acestū lucru. Totū superfluul, ce rămâne din elū fie alū fondului orfanilorū — militarilorū. Și din acêsta considerațiune acum redicū prețulū vestmântului meu la 1200 fl.!

Negustorul își luă portmoneulū: — D-ta vei face aceea ce tocmai am avutū de gândū eu, d-le oficerū; aci suntū 1200 fl. Invățătura e scumpă, dar va avē efectū bunū.

În urmarea acesteia căpitanulū enunță cu serioșitate și demnitate: — pertractarea, după ce părțile litigante s'au învoitū în modū pacnicū, se declară de finită.

(Kulesăr E.)

Augustinū Moldovanū.

Pianulū Electrofonicū.

„Pianū“ — idealulū fie-cărui musicantū — idealulū fie-cărei dame — orchestra în miniatură — — — cine nu se interesază ore față de dînsulū? Cine nu cetesce cu cea mai mare plăcere, când este ceva nou despre acestū instrumentū plinū de putere magnetică? Cine nu va fi dar curiosū a scī, că ore ce vrēu a înțelege sub titlulū acestorū șire?

Dar sē revinū la obiectū.

Nisuița celorū mai renumiți fabricanți de instrumente musicale tot-dēuna a fostū a fabrică unulū sēu altulū din instrumentele mai principale așa, că tonulū aceluia sē fie câtū mai aprōpe de vocea omenescă! Intru câtū li-a succesa acêsta și intru câtū nu, ne spune Istoria.

Acêsta fū nisuița d-lui **Dr. R. Eisenmann**, care se nisui a probă acêstă apropiere la pianū, care la germân este — după ghitarū — celū mai răspânditū; și intru câtva i-a și succesa.

În anulū 1887 dînsulū făcu mai multe experimente cu diferite *microphone* aplicate la Pianū, cari, deși nu-i succesa deplinū, totuși i-au datū unū impulsū de a lucră mai departe. Elū își făcu acêsta și ajungēndū la rezultatū bunū în 1880 își și luă Patent pre ele. Acêsta fū apoi basa Pianului nou numitū „Pianū Electrofonicū“ a cărui descriere pre scurtă urmēză aici.

*

Dēcă deschidemū unū pianū, îndată putemū observă, că partea internă constă din două părți mai principale,

anume: a) partea mecanică a claviaturei, b) cōrdele sēu strunele.

La pianulū electrofonicū însă deosebimū patru părți, anume: a) partea mecanică, b) cōrdele, c) partea electrofonică, d) bateria.

Partea mecanică și *cōrdele* fiindū chiar așa ca la ori-care pianū de rindū, credū de superfluu a le mai descrie, ci trecū la a treia parte, carea formēză punctulū de căpetenie.

Deasupra cōrdelorū este aședatū curmedišū unū lemnū cam de 5 cm. lățime. În acestū lemnū este înțepenitū deasupra fiecărei cōrde câte unū electromagnetū¹⁾ micuțū în depărtare de 1.4 milimetru de cōrda respectivă. Afară de acești electromagneți mai vedemū totū deasupra cōrdelorū o tablă mai lată de metalū, pre carea suntū aplicate mai multe microfoane²⁾, a cărorū destinațiune este a nu

¹⁾ Electromagnetulū e o bucată de ferū mōle în forma unei poteōve, în jurulū căreia e învîrtitū de mai multe-ori unū drotū de aramă roșie, isolatū cu mêtasă. Acesta are proprietatea, că dacă prin drotū conducū unū curențū electricū, atunci ferulū mōle devine magnetū și acestū magnetismū rămâne constantū până atunci, până ce curențulū încetă. Când a încetatū, ferulū ēr își perde magnetismulū.

²⁾ Microfoanele aici aplicate sîntū fōrte complicate. A le descrie numai atunci ar fi consultū, dacă toți on. cetitori arū fi versați în electrotehnică. Dreptū-aceea pentru a nu aduce în confuzie pre stim. cetitōre, cărorā le e destinatū articolulū presentū — am aflatū cu cale a-le lăsă descrierea afară.

permite, ca c rdele atrase de magneti să fie  i re inute de c tr  aceia.

Bateria este a e dat  de regulă in o chilie laterală, de unde este condusă curentul electricu prin droturi izolate  i sub pianu mai vedem  unu pedalu, a cărui menire este, că c nd ilu ap s m , curentul este indusă in aparatul,  r dac  ilu l s m  liberu, atunci este eschis  totalu. Totulu este intocmitu astfel, că curentul electricu p te fi condusă seu numai in partea basului, seu a discantului seu preste intr g  claviatura.

S  vedem  acum, ce se int mpl , când c nt m ?

Dacă ap s m  din claviatura unu tonu  i voim , ca acela să fie produsu prin electromagnetu  i microfonu, adecă cu alte cuvinte dacă voim  a ob ine unu tonu electrofonicu, atunci ap s m  pre „pedalulu electricu“ In acelu momentu curentul electricu percurge microfonulu  i electromagnetulu corespun toru c rdei respective. Puterea magnetica numai decatu atrage la sine c rda, dar precum scim  microfonulu nu permite, ca să r m n  lipită de electromagnetu, ci o respinge  r in pozi ia sa vechi , electromagnetulu  r o atrage  i a a c rda este pusă in vibrare. Lucru naturalu, că dacă apăsarea a incetatu, curentulu este intreruptu, electromagnetulu nu mai are magnetismu  i c rda e  r in echilibru. Dela voia celui ce c nt  at rn , ca să capete tonuri de aceste seu tonuri de r ndu.

Ce a c stigmatu ins  cu ac sta instrumentulu ca atare? Tonuri de coloritu diferitu. S  punem  spre exemplu, că c nt ndu pre pianu — se in telege primim  tonuri de r ndu ca cu ori-care pianu comunu — introducem  curentulu electricu in partea basului, atunci vomu observă de-odată, că octavele mai ad nci nu mai au tonu de pianu, ci tonulu acelora sună ca a organeloru, cele mai inalte, ca a harmonicului,  r partea cealaltă — nefind  introdusu curentulu electricu — ne dă tonuri de pianu prea bine cunoscute. Dacă l s m  partea basului liber   i introducem  curentulu in partea discantului, atunci vomu au i in octavele mai inalte tonuri de harfă in cele mai ad nci de violina. Resultatulu deci este evidentu:

Dacă nu atingem  pedalulu electricu, pianulu posedea tonulu seu comunu.

Dacă introducem  curentulu electricu preste intr g  claviatura, atunci incep ndu dela basu ob inem  tonuri de urm torulu coloritu: Organe, Harmonicu, Violoncello, Harf . Adecă cu unu singuru instrumentu mai multe coloru, mai multe specii  i categorii de tonuri.

*

Nu voescu a abusa de pacien a on. cetitoru cu apre ierea acestei invențiunii, dupăce fie-care i i p te face o idee despre tonurile plăcute, ce p te să deie acestu instrumentu nou. In adev ru o varia iune dela Harmoniu p n  la Harf , a a cum i-a succesu Drului Eisenmann nu prea esista  i pianului electrofonicu de siguru ii stă mare viitoru inainte.

S. N. Pop.

Cugetări.

Femeia e cea mai sublimă fiin  p n  când i i p strez  inocin a; perd ndu-o ins  pre ac sta devine cea mai infamă creatură.

* * *

Inocin a, pietatea  i iubirea sunt  treimea femeiei, pre care p n  o are u oru va invinge infamia, impietatea  i ura bărbatului.

* * *

Medicina cea mai bună pentru unu bărbatu e compătimirea  i lacrimile so iei iubitoare  i fidele.

* * *

Iubirea castă te ridică la ceriu; cea sensuală te împinge la infernu.

* * *

O singur  cetate mai este, ce nu se p te cuprinde decatu numai prin capitulare,  i aceea e inocin a femeiască.

* * *

Scutul celu mai aprigu alu inocen ei femeiesci este rugăciunea.

* * *

Copila, care are o mamă rea, nu va deveni niciodată mamă bun ; căci nimic  n'are mai mare influen  asupra inimei tinere a copilei decatu esemplele maicei sale, mai alesu dec  acelea voru fi rele.

* * *

A iubi e u oru; a fi iubită e mai greu; a fi fericitu prin iubire e celu mai greu lucru.

* * *

Fericitu e b rbatulu, care p te duce la altariu primul  seu amoru.

* * *

Femeia e in stare a iubi mai de multe ori totu a a de cu focu ca primadat , cu aceea deschilinire, că c tr  b tr ne e iubescu mai multu din frică seu interesu.

* * *

Căsătoria fără de iubire e ca o co ni  fără de miere, in care albinele — neavându ce să m nce — se bată  i se omor .

* * *

So ia virtuos  va fi  i mamă bun .

* * *

Pu ini s ntu, caru au fericirea s  p t  culege rosele frumoșe de pre rugulu iubirei, fără ca să se  nsipine.

* * *

Alege i soția p n  a nu o iubi, căci iubind  pre cineva t te defectele  i scăderile i-le privesci prin ochianulu amorului, adecă nu ve i nimica.

I. L. H.

Literatură populară.

Povestea maicei domnului.

S'a luatǎ omulǎ mare,
 Cu sǎcurea mare,
 Ş-o tăiatǎ lemnulǎ mare,
 A făcutǎ biserica mare:
 Cu nouǎ uşǎ cu nouǎ altare,
 Cu nouǎ zăbrele 'n cărare,
 In zăbréua micǎ
 Sede sântǎ Maria micǎ,
 In zăbréua mare
 Sede sântǎ Maria mare.
 Sântǎ Maria mare.
 Diminétǎ s'a sculatǎ,
 In scaunul de-aurul s'a 'nălţatǎ,
 Pre obrazul s'a spǎlatǎ,
 Pre obrazul cu vinarşul
 Şi pre mânǎ
 Cu vinul bunul.
 Ş-o băgatǎ mâna stângǎ
 Ş-o scosul carte sântǎ,
 Ş-o băgatǎ mâna dréptǎ
 Ş-o scosul carte albǎ,
 Ş-o cetitul dela prâncul pân' la améş,
 Toş orbil şi toş schiopil i-am aflatul,
 Şi s'au adevératul;
 Numai domnul ceriului şi alul pământului,
 Fiulul ei şi alul D-şeu,
 Nu s'a aflatul,
 Nu s'a adevératul,
 Dómne réu s'o superatul.
 S'o luatul Maica sântǎ
 Puntul dealul ascuşitul,
 Ca o sîncea de cuşitul,
 Pêrul galbinul despletindul,
 Faşul albul sgârîndul,
 Lacrimil din ochil i picândul,
 Carul cum picatul
 Mere de-aurul se făceau —
 Ângeril veniau
 Şi le culegeau
 Şi 'n cerul le duceau
 La suflete le 'mpârşiau.
 S'a întâlnitul Maica sântǎ cu meşterul de lemnul.
 — Bunul şia meşterul de lemnul!
 — Sântǎte bunul maicǎ de milǎ şi de putere!
 — Ce plângil, ce te dǎulescil?
 — Oh! meşterul de lemnul
 Cum n'oiu plânge
 Cum nu m'oiu dǎulil!?

Cǎ vinil diminétǎ m'am sculatil,
 In scaunul de-aurul m'am înălţatil,
 Pre obrazul m'am spǎlatil,
 Pre obrazul cu vinarşul
 Şi pre mânul cu vinul bunul.
 Ş-am băgatul mâna stângǎ
 Ş-am scosul carte sântǎ,
 Ş-am băgatul mâna dréptǎ
 Ş-am scosul carte albǎ,
 Ş-am cetitul dela prâncul pân' la améş,
 Toş orbil şi toş schiopil i-am aflatil,
 I-am adevératil,
 Numai pre fiulul ceriului şi alul pământului,
 Pre fiulul meu şi alul D-şeu
 Nu l'am aflatil
 Nu l'am adevératil,
 Dómne réu m'am superatil.
 N'ai vedutul n'ai auşitul?
 — De auşitul n'am auşitul,
 De vedutul, am vedutul,
 Cǎ l'au interitul*) cânil de Jidovil —
 Trei şile de véral
 Şi l'au prinsul Joi de câtrǎ sérǎ
 Şi l'au dusul la curşile lui Pilatul
 Şi l'au restignitul pre cruce de bradul.
 Cu burete hrânitul-l'au,
 Cu oşetul adăpatul-l'au,
 Cumunul de spinil în capul pusul-i-au,
 Cu brêul de măcieşul încinsul-l'au.
 Când ilul încingeau
 Picuril de sânge curgeau
 Jidovil în pâharul ilul sprigineau
 Ca nesce pâgânil ilul beau.
 Picurulul întâil s'a făcutul spiculul grâului,
 Cu care facul sânta slujbǎ la biseril şi la morşil,
 Picurulul alul doilea s'a făcutul sântulul vinul,
 Cu care facul sânta slujbǎ la biseril şi la morşil.
 Toemai eu i-am făcutul crucea.
 De ce au şisul s'o facul mai micǎ
 Şi mai subşiricǎ,
 De acea am făcut-o mai mare şi mai grósǎ,
 Cam avutul destulul lemnul
 Şi m'am uritul a cioplil în elul,
 — O meştere dare-ai cu anulul
 Ş'apoi se capeşil banulul! . . .

(Va urm.)

*) interitul = luatul la gónǎ.

Ajunși în capetului satului se vede încunjurată elă și însoțitorii lui de o cetă mare a rudelor și prietinelor miresei, care-i oprescă intrarea în sată amenințându-lă cu lovituri — de cari nici chiar părintele (Ryampara) nu rămâne scutit. Urmază apoi o discuția și o certă sgomotosă între ambele părți, în care cumetrele miresei încarcă pe mire cu o plôia de ofense. În fine după acesta pompă i permită mirelui să între în sată. La casa miresei însă se repetază aceeași scenă, cu strigături și sgomotă, care le domolesce mirele prin mărgelile și lucruri scilpicioase, ce le împarte între cei de față și astfel îi succede intrarea în casă. Aici îl invită la masa încărcată cu mâncări, precând mirésa face ultimele pregătiri la toaleta sa. Corpul ei se unge cu ulean, iar părul i-se vâpsește roșu și galben, înpodobindu-se cu șinoră și mărgelile, care i-se pună în formă de diademe pe cap. Indată-ce mirele s'a săturat de mâncări și băuturi, începe reîntorcerea acasă. Ună negru robustă ia mirésa pe umerii sei și o duce, nepăsându-i de toate amenințările ei, mai departe. La totu părul mirésa îl rógă să o ducă éráși înapoi la părinții ei. La totă calea nouă începă noue plângeri și vaitături. În fine mirele i dă o lovitură cu bastonul său, ca semn, că ea nu mai are se cugete înapoi. Intre acestea cântă însoțitorii miresei laudă mirelui și preamăresc fericirea fiitorei sale soții. De sine înțeles, că aceste preamări de laudă suntă cu atât mai număröse și mai însuflețite, cu câtă numărul șinorelor și ală mărgelilor, ce le-au primită dela mire ca daruri, este mai mare.

Trei călugări, voindă să mânânce ună ou, s'au învoit, că la pregătirea lui să dăcă fiecare câte ună versetă din scriptură. Celă dintâiu luândă oulă și puindu-lă în spuză dăse: „în mormântă nou îngropându-lă l'a pusă“. Celă de-ală doilea scoțându-lă din foc și curățindu-lă de còje a dăsi: „împărțit'au hainele mele loră și pentru cămașa mea au trasă sorți. Celă de-ală treilea apucă oulă și asvêrlindu-lă pe gâtă pronunță: „peste puține ai fostă pusă, peste multe te voi pune, întră întră bucuria domnului.“

Originea batistei. În timpul érnei ori și cine are nevoia de batistă, mai alesă când afurisitul de guturai se anină de nasurile ómenilor. Așa fiindă, ori și cine póte să-și pue întrebarea: „de când s'au inventat batistele, căci de sigură Adam și Eva n'au avută!“ Ună cronicară haslin, care și-a pusă și elă acestă întrebare ne dă următorul răspuns: Cea dintâia batistă fú purtată acum 350 ani de cătră o Venețiană de totă frumusețea, care prin batista sa făcú furor. Curându batistele trecură peste Alpi și se răspândiră în Francia, unde fură adoptate de seniorii și damele dela curtea lui Henric al II-lea. Pe atunci batistele, fiindă foarte fin brodate, costau foarte multă și erau obiecte de luesu. Din Francia ele trecură în Germania, unde în scurtă vreme deveniră foarte populare în cercul seniorilor. Deórece însă și poporul voi să le întrebunțeze, ună

edictă publicată la Dresda în 1595 opri cu desevêșire pe ómenii din popor să întrebunțeze batistele. Cu timpul însă ele se vulgarisară și astfel totă lumea căpeta dreptul de a-le purta.

O regină chinuită. De sigură, că regina Margareta Young, din archipelagul Manna din oceanul Pacific, este suverana din totă lumea, care se bucură mai puțin de prerogativele puterei sale. Sêlbaticii, cari poporéză aceste insule, o consideră ca o deită — de altmintrelea ei consideră astfel pe ori-ce om din rasa albă — și onorurile esagerate de care o încunjură facă pe bieta regină să simtă greutatea îndoitei corone a regalității și a divinității. Ea nu trebuie nici odată să vedă ună bărbat; numai primul său ministru, urit și bêtănă, are dreptul să se apropie de dânsa. Acestă suverană, când are gustul să facă o preumblare, ese în lectică, care e purtată de domnișorele sale de onore: dar atunci se dă ordine mai dinainte indigenilor, cari stau totă ziua ascunși în casă și n'au voie, sub pedepsă de mórte, ca să iésă pe străđi. Regina Margareta de sigură, că se plicticesce grozavă și cum ea sêrmana n'are decât 25 de ani, ar voi să părăsescă insula și toate demnitățile sale, dar acestă lucru este foarte greu, căci ea e tare supraveghiată. Dar într'una din zilele trecute norocul i-a suris, căci în portă a ancorat corabia M. Almy, ală cărei căpitan Lutrell este ună băiată tinăr și frumos. Elă a fostă sêrbătorit în insulă, fiindă că face parte din rasă albă și de aceea i-a fostă permis să vedă pe regina. O singură audiență a fostă de ajunsă ca regina și elă să se înamoreze unul de altul și ea l'a și luată ca secretară ală tronului. Nu se scié până acum în urma cărei aventuri Margareta Young a ajunsă regina archipelagului Manna.

Petrecere. Inteligența română din Bârgău a aranjată Duminecă în 25 Nov. n. c. în localitatea școlei normale din Borgo-Prundă o petrecere de joc. Venitulă curat s'a destinată în favorul acelei școle. Petrecerea a succesă bine. În paușă 12 ficiori din Bistrița au executată jocurile strămoșesci „Călușerul“ și „Bătuta“.

Hymen. D-lă Dr. Mihailă Popă, medică în Găvosdia și-a incredințat de fiitóre soție pe domnișóra Livia Stoponă din Zgribești. D-lă Ioană Ciontea, girantul responsabil ală „Tribunei“, s'a logodită cu d-șóra Elisabeta Modrană din Sibiu. D-lă Alessiu Balintă, notară cercuală în Șimișna și d-șóra Aurelia Petringelă și-au serbată cununia în 12 Novembre n. c. în biserica gr. cat. din Bistrița.

Rectificare. În numărul trecut s'au strecurat din vina culegătorului două erori și anume la sfîșitul articolelor „Jurământul Leoniei“ și „Diamantul cel mare și zafirele cele mici“ s'au adausă cuvintele „va urmă“, deși aceste articole în numărul trecut s'au terminat.

Pilulele pentru curățirea sângelui

mai nainte numite „Pilulele universale“ ale lui

I. PSERHOFER

merită cu totu dreptul numirea din urmă, deore-ce în faptă sunt forte multe boale, la cari aceste pilule au probat efectul lor escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lăitate și puține familii se voru afla, la cari aru lipsi o mică provisiune din acestu medicament de casă escelent.

S'au recomandat și se recomandă de cătră mulți medici aceste pilule ca medicament de casă, cu deosebire în contra tuturor suferințelor, ce provin în urma relei mistuiri și constipații precum: **perturbarea în circulațiunea ferei, suferința de ficat, slăbirea mațelor, colica cu vânturi, congestiunea la creeri hămorhoide (vina de aur) și c. l.**

Prin proprietatea lor purificătoare de sânge au cu deosebire bun efect asupra anemiei și asupra boalelor ce isvoresc din acesta, precum: **gălbinare, dureri de capu nervose ș. a. m.** Aceste pilule purificătoare de sânge lucrează așa de ușor, încatu nu pricinuesc nici cele mai mici dureri și pentru aceea le potu folosi și cele mai slăbite persoane chiar și copii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătoare de sânge se prepară veritabile singuri numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costă o cutiă cu 15 pilule **21 cr. v. a.** Unu solū cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.**, trimițendu-se nefrancat cu rambursă **1 fl. 10 cr.** Dacă se trimite suma banilor înainte, costă unu solū cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare. **2 suluri 2 fl. 30 cr.**, **3 suluri 3 fl. 35 cr.**, **4 suluri 4 fl. 40 cr.**, **5 suluri 5 fl. 20 cr.**, **10 suluri 9 fl. 20 cr.** Mai puțin de unu solū nu se pōte espedă.

N. B. In urma lăirei lor celei mari, se imităză aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face rugarea a cere anume „**Pilule purificătoare de sânge** ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea sunt veritabile, a căroru instrucțiune pentru folosire este provēdută a iscăliturā **I. Pserhofer** și cari pōrtă pe capacul cutiei totu aceeași iscăliturā în colōre roșiā.

Dintre nenumēratele scrisori, prin cari consunții acestor pilule mulțămesc pentru dobândirea sănătății după cele mai varii și grele boale, lāsăm sē urmeze aci puține numai, cu observarea, că ori-cine a întrebunțatū odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Kōln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoesc de a-mi trimite erās 15 suluri din escelelele D-Tale piluri pentru curățirea sângelui cu rambursă postală. Cu această ocazie Vē aducū mulțămirile mele pentru efectul de minime alu pilulilor D-tale. Cu distinsă stimă,

Franz Pavlistik, Kōln, Lindenthal.

Hrasche lângă Flodnic 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostu voiața lui D-șeu că pilulele D-v. au ajuns în mânăle mele, și rezultatul dela acestea fū atribui Dv. Mē reisein în patul de lenisă astfelu încatu nu mai puteam lucra și asi fi sigurū deja mōrtă, decū nu m'ar fi scăpatū minunatele Dv. pilule. D-șeu se vē binecuvinteze de mi de ori. Am confiența, că pilulele Dv. mē voru face de totu sănētosă, așa precum a folositū și altora.

Theresia Knifke.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! In numele mātusei mele de 60 ani fū esprimū cea mai căldurōsă mulțămire. Dēnsa a suferitū 5 ani de catarū la stomacū cronieū și de apă. Viēța i era unu chinū și se credea deja de perdutā. Prin întâmplare a

scăpatū o cutiā cu escelelele Dv. Pilule purificătoare de sânge, și după o întrebunțare mai îndelungatā s'a vindecatū. Cu distinsă stimă

Josefa Weinzettel.

Eichengraberamt bei Gefühl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatul se rogā a mai trimite 4 suluri cu pilulele Dv. în adevērū folositōre și escelele. Nu potū întrelāsa fără ca se vē esprimū recunosciența mea în privința valōrei acestora pilule, și le voi recomanda unde numai se va putē tuturor suferinților. Vē autorisez, ca acestā a mea mulțămire se o folosiți după placū și pe cale publicā.

Cu distinsă stimă Ignaz Hahn.

Gotschdorf bei Kohlbach. Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vē rogū a-mi trimite unu solū cu 6 cutii din pilulele Dv. universale purificătoare de sânge. Numai minunatele Dv. pilule am sē mulțămescū, că am scăpatū de o suferință de stomacū, care m'a chinatū 5 ani. Aceste pilule nare sē-mi lipsescă nici-odată și esprimū prin acestā mulțămirea mea cea mai căldurōsă. Cu cea mai mare stimă, Ana Zwicki.

Liquer din plante de Alou dela W. Ottm. Bernhard din Lindau în contra tuturor greutăților la stomacū. O buteliā 2 fl. 60 cr., o jumătate buteliā 1 fl. 40 cr.

Ca veritabile sunt a se privi numai acele pilule, a căroru instrucțiune este provēdută cu iscălitura

I. PSERHOFER și cari pōrtă pe capacul flă-cărei outli totu aceeași iscăliturā în colōre roșiā.

Susamintitele specialități se află și în Budapesta la farmacistulū **I. von Török, Königsgasse 12.**

1-12

Aliā americană, celū mai bunū mijlocū în contra tuturor suferințelor reumatice: durerilor la sira spinării, junghieri, ischiasū, migrenā, dureri nervose de dinți, dureri de capū, junghieri la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Esentā pentru ochi, de **Dr. Romershausen** pentru întărirea și conservarea vederei, în flacone originale 2 fl. 50 cr. și 1 fl. 50 cr.

Minunatulū balsamū englezescū o sticlā 50 cr.

Prafuri în contra tusei, **Fiakerpulver** în contra catarului, răgușei etc. 1 cutiā 35 cr., cu trimiterea franco **Franzbranntwein** cu sēu fără sare o sticlā 70 cr. [catā 60 cr.]

Balsamū contra degerăturēi de **I. Pserhofer**, de mulți ani remediū contra suferințelor de degerătură de totu felulū, precum și spre vindecarea ranelor forte învechite, 1 borcanū 40 cr., cu trimiterea francatā 65 cr.

Helso sēu Gesundheitssalz unū remediū escelentū în contra catarului, la stomacū, precum în genere în contra tuturor suferințelor ce provin dela mistuirea neregulatā, unū pachetū 1 fl.

Balsamū în contra gușilorū mijlocū probatū în contra umflăturēi la gātū, unū flaconū 40 cr. cu trimiterea francatā 65 cr.

Esentā de viētā (Picăturile din Praga) în contra stomacului stricatū, mistuiri rele, greutăți de totu felulū, unū medicamentū de casă escelentū, 1 flaconū 22 cr. 12 flacone 2 fl.

Prafuri în contra asudarei piciorilorū. Acestū prafū delăturā și mirosul neplăcutū, conservēză încălțăminteā și este probatū ca nesticăciosū. Prețulū unei cutii 50 cr., cu trimitere francatā 75 cr.

Suculū-Spitzwegerich, unū medicamentū de casă forte curatū, noscutū și escelentū în contra catarului, răgușei, tusei spasmodice etc. 1 sticlā 50 cr. 2 sticlūțe dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada Tannochinin de **I. Pserhofer**, de unū lungū șirū de ani recunoscutā de mediei ca celū mai bunū mijlocū pentru crescerea părului. Unū borcanū elegantū ajustatū 2 fl.

Plastru universalū de prof. **Stuedel**, la rane din lovitură și împunū, la totu felulū de bube rele și la umflături învechite, ce se spargū periodicū la piciorē, la degetū, la rānile și aprinderile de țipe și la multe alte suferințe de acestu soiū s'a probatū de multe ori. Unū borcanū 50 cr., cu trimiterea francatā 75 cr.

Sare universalā purgativā, de **W. Bullrich**. Unū medicamentū de casă escelentū, contra tuturor urmărilor digestiunei stricate, precum: durere de capū, amētēlā, cărcei la stomacū, acrēlā în gātū, suferințe hămoridale, constipațiune etc. Unū pachetū 1 fl.

Afară de preparatele aci amintite se mai află tōte specialitāțile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tōte diarele austro-ungare și la casū, când unele din aceste speciū nu s'ar afla în depositū se voru procura la cerere promptū și ieftinū.

Trimiterile prin poștā se efectuēzā iute, decū se trimite prețulū înainte, comande mai mari și cu rambursă a prețului.

I. PSERHOFER,

farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN I., Singerstrasse Nr. 15.

Francu se efectuēzā acele comande mari decū se trimite mai nainte și resp. porto postalū, în casulū acesta spesele postale suntū multū mai ieftine, decātu la trimiteri cu rambursă.

Diverse.

Concursă literară. Din fondul „George Barițiu“ al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ se publică: 1. Un premiu de 200 fl. pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Rezultatele comasării de până aci, bune și rele, cu privire la țeranul român din Transilvania (partea I), cu îndrumări practice pentru popor despre metoda: cum trebuie întocmită economia noastră după comasare, ca să nu sufere poporul (partea II). 2. Un premiu de 300 fl. întru acoperirea speselor de tipariu, pentru un manual bun de învățământ pe sama școlilor medii, din ori care obiecta de învățământ, lăsându-se autorului dreptul de proprietate. 3. Un premiu de 200 fl. pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Dietetica populară, cu deosebită considerare la modul de viețuire al țeranului român“. Terminul înaintării elaboratelor se fixează cu ziua de 1 Octombrie 1895 st. n. Față de elaboratele de sub Nr. 1 și 3. Asociațiunea își rezervă dreptul de proprietate, va da înse gratuit câte 100 exemplare tipărite respectivelor autori. Manuscrisele, purisate de mână străină, au să se înainteze până la terminul indicat comitetului Asociațiunii transilvane în Sibiu provădute cu o devisă reproducă pe plicul, în care se află numele autorului. Manuscrisele nepremiate se voru înapoiă autorilor fără publicarea numelui lor. Manuscrisele întrate după terminu nu se voru luă în considerare la premiare. Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane, ținută la 1 Novembre 1894. Dr. Il. Pușcariu, vicepreșed. Dr. V. Bologa, secret. II.

Tipic preoțesc din cărțile rituale, prelucrată de *Titu Budu*, parochu în S.-Șugatag, protopopul districtului Mara și vicarul Maramureșului. Prețulu 55 cr. Tipărirea concésă de Preav. guvernă diecesană. — La scrierea acestui nou opă bisericesc autorul a avut în vedere mai ales pe membrii tineri ai clerului, cu deosebire însă pe cei ce studiază în seminare străine, cari voru găsi în acestu opă cele mai necesare îndrumări la împlinirea ceremoniilor bisericesci. Zelosul autoru anunță, că pregătesce a edă în fascicule anuale și „Vięta Sfinților“. A se adresă la autoru în Sat-Șugatag (Falu-Șugatag) p. u. Akna-Șugatag; în Măramaros.

Călindarul tipografiei diecesane din Arad, pe anul dela Christos 1895, a apărut mai timpuriu dintre tôte călindarele romănesci. Acestu călindariu apare de 16 ani și e o carte bună, folositore și instructivă. Se estinde pre 127 pagini. Se află de vîndare la tipografia din Arad și în raportu cu volumulu se e celū mai effinū călindariu. Costă numai 30 cr. La comande se dă rabatulū convenitū.

D-lu Dr. Corneliu Diaconovich, fostul proprietar al diarului „Dreptatea“ cu finea lui Octombrie s'a retrasu dela conducerea acestui diaru, reîntorcându-se

în Sibiu la postulū s'eu de secretariu al „Albinei“, de unde a avut concediu pe unu an. Folia „Dreptatea“ va fi condusă de aci încolo de distinsulū publicistū d-lu Dr. Valeriu Branisce.

O di de veselie romănescă în orașul Bistriță. În timpulū din urmă Romăni din comitatul Bistriță-Năsăud, pētrunși de greutatea situațiunei, sub înțelepta conducere a unor fruntași zeloși au început a desvoltă o activitate intensivă atātu pe terenulū politicu, cātu și pe celū social-culturālū. Intre acești fruntași putem numeră cu dreptu cuvētū în primulū locu pe amicul nostru d-lu Dr. Dumitru Ciuta, adv. în locu. Dēnsulū a intrunitu pe tōți romăni de bine prelângă sine și în unire și cu însuflețire vrednică de măreția trebilorū nōstre a condus și conduce afacerile nōstre apērând și promovând totū ce-i bun și salutaru pentru noi. Inteligiņa romănă din Bistriță și juru, consciă de valōrea muncii lui, în presera sērbătōrei S. Dumitru — ziua onomastică a acestui fruntașu — s'a intrunitu în casa d-sale spre a-i aretă tributulū de recunoscință pentru valorōsa sa activitate și a-lu felicită cu ocasiunea onomasticeii. De față au fostu d-nulū Cirilū Deacu protopopū în Șieuți; din Bărgău domni: Dr. Nic. Hanganuțu, Ioanū Dologa, Anchedimū Candale, Eliseu I. Danu, Ilarionū Bozga cu soșiile și Pavelū Beșu; din Bistriță: Vasile R. Buticescu, Dr. Gavrilă Triponu, Dr. Teodorū Pascu cu soșiile, apoi tineri: Dr. George Linulū, Dionisiu Longinū, Ioanū Cherecheșu, Iuliu Dombradi și Vasile Popū, precum și redactorulū revistei nōstre. Petrecerea a fostu familiară și fōrte însuflețită. S'au ținutu mai multe toaste și s'au cântatu cele mai frumoșe arii romănesci. S'a sfișitū abia târđiu după međulū nopții.

În ziua următore după serviciulū divinū întregu poporul român din Bistriță în frunte cu zelōsa invēțatorēsă, dōmna Lucreția Gaelū, a făcutu d-lui Ciuta o manifestație grandioșă și înălțătore de inimă. Causa a fostu, că d-lu Ciuta a fostu norocosu a esoperă dela ministrulū de culte ung. aprobarea contractulū, ce Romăni bistrițeni au încheiatu cu ordulū minoritilorū pentru cumpērarea mănăstirei celei mari, ce acestu ordū a avut în Bistriță, care aprobare l'a costatū pe Dr. Ciuta ostenele și spese enorme cu atātu mai vērtoșu, deōrece contra acestui tērgū a luptatu comitele supremū, primăria orașului și statulū catolicū. Vestea acestui succesu sosindū chiar în ziua onomastică a acestui bărbatū vrednicu, poporul român bistrițianū, consciu de sine, s'a folositu cu dragoste de ocasiunea de a felicită pe binefăcētorulū s'eu. Dōmna invēțatorēsa între strigătele de „sē trăescă“ ale poporului a predatu d-lui Ciuta ca suvenirū de acēsta di frumoșă și ca unu semnū alū iubirei unū prea frumosū buchetū de flori artificiale.

Altă bucurie, ce ni-a fostu rēnduită în acēstă frumoșă di, a fostu, că tinerimea economilorū romăni de sēra au aranjatū în sala hotelului orășenescū o petrecere populară cu representațiune teatrală. S'a jucatū

anume: comedia populară cu cântece „Sărăcie lucie“ de Iosif Vulcanu și „Cărlanii“, vodevilu în unu act de C. Negruzzi, cari au succesu escelentă. Dintre diletanți s'au destinsu talentata și cunoscuta tineră Susana Sângeorzanu, frumoasa și modesta copilă Maria Cristureanu, apoi tinerii: Pavelu Botcaru, Ioanu Bucuru, Mitru Grecu și Mitru Rusu. Toți diletanții purtau frumosul portu românesc de pre Valea-Bistriței.

Dapă teatru 16 voinici au jucat u jocurile străbune „Călușerulu“ și „Bătuta“, sub conducerea zelosului vătavă Vasile Pop, teologu absolventu.

Pentru prima-dată s'au jucat u Călușerulu în hotelu orașului, dar a și succesu admirabilu.

Costumele lorū, foarte frumoșe, era portulu țeranilor din Bistrița. La mijlocu aveau brăne albastre, ér preste uméru brăne roșii cu flori galbine de fluturi și cu monogramulu fie-cărui călușeru, cusute sub conducerea d-nei Gaélă de fetițele de aici. Pe ciorapi încă erau cusute flori foarte frumoșe.

Călușerulu l-au jucat u următorii ficiorii: Ioanu Bucuru, Pavelu Botcaru, Mitru Rusu, Mitru Grecu, Ioanu Têrneveanu, Pavelu Sângeorzanu, Mitru Ursu, Nicolau Ursu, Pavelu Bucuru, Ioanu Bileganu, Ioanu Petri, Mitru Dohotarū, Nicolau Brășfăleanu, Ilie Măgerușanu, Pavelu Odorheianu și Mitru Moldovanu, în frunte cu d-lă Vasile Popu, care ca instructoru și vătavă va rămâne nemuritoru în inimile Bistrițenilor.

În restaurație, printre jocuri, s'au ținutu mai multe toaste; așa d-lă Longinu a toastatu pentru dōmna învătătorésă Lucreția Gaélă, care are partea leului la această frumoșă petrecere. Danu a toastatu pentru domni Dr. George Linulu, Dionisiu Longinu, Iuliu Dombradi, George Curteanu, Ioanu Cherecheșu și Vasile Popu, cari mai multu au dat u impulsulu și alu căroru, în mare parte este meritulu acestei frumoșe sêrbătorii; precum și pentru poporul din Bistrița.

Venitulu brută alu acestei petreceri este de 166 fl. 05 cr. din care subtrăgēndu-se spesele cu . . . 82 fl. 88 cr.

a rēmasu unu venitū curatū de . . . 83 fl. 17 cr. care s'a depusu spre fructificare în institutul Bistrițianu pe sēma înființandului coru din Bistrița. În scopulu acestei frumoșe petreceri au suprasolvitu din Bistrița domni: Dr. Gavrița Triponu adv. 90 cr., Nic. Ceușianu 30 cr., George Mateiu cond. de tip. 30 cr., Ioanu Cherecheșu 50 cr., Mihăilă Mihăilașu 2 fl. 20 cr., Dr. Teodoru Pașcu medicu 60 cr., Nic. Baila 50 cr., Iuliu Dombradi 80 cr.; apoi d-lă Ioanu Boariu din Borgo-Tiha 20 cr., Vasile Popu preotū în Poptelecu 50 cr., cari marinimoși domni primescă căldurosa mulțămită. Asemene merită recunoștința însușeștitulu pentru causa românescă d-lă Eliseu I. Danu și d-lă Ilarionu Bozga cu gentila-i soția, cari au participatu la producțiunile poporului român din Bistrița și au rēmasu încântați de țăria de viață, de ordinea, buna înțelegere și progresele, ce acestu poporū scie sē arete sub desinteresata conducere a dōmnei învățătoreșe și a tineretului inteligentū românū de aici.

Kossuth Ferencz, fiulu mai bētrānu alu sfântului din Turinu, reîntorcēndu-se în patrie, s'a stabilitu în Pesta, fiindu primitu cu mari ovațiuni. Apoi în societatea cătorva deputați Kossuthisti a începutu sē viziteze diverse orașe unguresci, între altele a visitatu Dobriștinulu, unde tatălū sēu în 1848 a declarat u familia domnitōre de detronatā și pre sine s'a proclamat u guvernatoru. Aci în onōrea lui Kossuth, fiulu, s'a dat u banchetu strălucitū, la care după toastulu rostitu pentru Majestatea Sa lăntariū au cântatu cânteculu popularu „Jaj be hunezut a nēmet“, care de cătră asistenți a fostu primitu cu aplause nesfîrsite. Acestă împrejurare a dat u gânditu multor patrioți de ai nostri și s'a făcutu interpelare și în dietă, la ce ministriū au răspunsu, că au ordonat u sē se facă cercetare și apoi sē se pedepsescă culpabili.

Alesandru alu III, țarulū tuturorū Rușilorū a muritū în 1 Nov. n. c. în Livadia în etatea de 49 ani. Următorulu sēu în domnie e fiulu sēu celū mai mare Niculae alu II, care și-a fidanțatu de fiitōre soție pe principesa Alix de Hessa, fica marelui duce Ludovicu IV de Hessa.

Curtea Țarului rusescū. Amēsuratu mărimii imperiului, curtea Țarului rusescū este cea mai mare între tōte curțile europene. Personalulu curții constă din 1087 de omeni. Între aceștia 162 sunt u ostași. Suita militară a Țarului este alcătuită din următorii: 13 membri ai familiei imperiale, doi prinți de Leuchtenberg, unu prințu de Oldenburg, alți 20 de prinți ai familiei imperiale, 10 conți, 8 baroni, 113 magnați distinși rusesci, 4 magnați finlandeși, 2 Poloni, 3 Caucasiani, 2 Greci și 1 Românū. Afară de aceștia, doi mareșali de marină, 40 generali, 20 locot-coloneli, 3 căpitani de fregată, 3 majori și alți oficeri. Pentru serviciile necesare persoanei Țarului sunt u angajați 552 de funcționari mai mari și mai mici, pe cari puterniculū domnitorū îi plătesce din casseta sa privată. Țarevna are 98 dame de onōre.

Monumentū poetului Heine. Amatorii acestui poetū germānu au colectatu sume mari de bani spre a-i ridică unu monumentū, dară nici o cetate mai însemnată din Germānia nu se învoesce la ridicarea monumentului pe teritoriulū sēu, din motivulū, că Heine a fostu ovreu și ateistū și are mai multe poesi îndreptate în contra credinței și a moralității.

Obiceiurile de nuntă în Urungu la Tauganyka istoricesce apostoliculū vicarū, Metropolitulū Lechaptois, în broșura misionară, între altele următōrea datină de nuntă a poporului indigenū: Sosindu ziua nuntii, mirele plēcă spre satulu miresei sale însoțitū de părintele lui, sēu de primarulū satului și de unu numărū considerabilū de tineri, pentru a-și conduce fiitōrea soția acasă, ceea ce-lū costeză foarte mari greutăți, întēmplāndu-se cu aceeași ocaziune unu șirū de scene tragicomice, cari au scopulū de-a convinge pe mirele despre jertfa mare adusă de părinți și mirésă prin despărțire.